

der er mærkelig i arkæologisk eller kunstnerisk Henseende. Det kan Kirkesynet ikke, og det er egentlig heller ikke det, Lovforslaget vil. Jeg vilde derfor foretrække, at man slettede den sidste Sætning og lod Bestemmelsen lyde saaledes: „Ved Synspaalæg om Forandringer ved Kirkens Indgange eller Fornyse af dens Døre skal Synet forlange Tegning forelagt, og denne indsendes til Ministeriet.” Saaledes bør det være af Hensyn til § 16, thi saa vil de to Bestemmelser harmonere med hinanden. Der er endnu en Ting at bemærke ved denne Paragraf. Jeg har set gamle Granitkirker med Granitportal, paa hvilken man har ophugget den gamle Forsiring. Det er noget, der ikke gaar an. Det er det samme, som man vilde skrabe Patinaen af en gammel Statue. Men det har man, som sagt, undertiden gjort ved saadanne Granitforsiringer, der stod som Minder om vore Forfædres naive Kunst. Det bør forbydes. I § 22 er det forbudt at gøre noget saadant med Hensyn til Døbefonter, men der bør virkelig være en tilsvarende Bestemmelse om Granitportaler. Det maa ikke kunne ske, at de gamle Granitportaler paa de jydsk Kirker af Kvader med indhuggede Relieffer paa Siderne eller Overliggerne ophugges eller bagefter opbanes, eller hvad man skal kalde det. Der maa et Sted en Bestemmelse derimod, og den kunde passende komme ind i § 14.

I § 16, 2det Stykke, staar der: at „ved Synspaalæg om Kirkers Forsyning med nye Vinduer skal Synet henvende sig til Ministeriet om Anvisning til de nye Vinduers Størrelse” o. s. v. Meget fortræffeligt! Dog synes jeg, der skulde staa: Forsyning med nye Vinduer eller Omdannelse af ældre. Det er i Virkeligheden den Omdannelse, der hyppigst finder Sted, idet de smaa Vinduer i de gamle romanske Kirker ikke passer til Tiden, men maa forstørres, og den Vandalisme, der er begaaet overfor vore gamle Kirker ved, at man har lavet rent umulige Vinduer, er blot til Skræk og Advarsel for Eftertiden. Vi maa have en Bestemmelse i Loven om, at naar Vinduerne skal omdannes, skal man forholde sig paa samme Maade som ved nye Vinduer, men det er vel ogsaa Lovforslagets Mening. I samme Paragraf er der en meget god Bestemmelse om Luftforsyning. Der er her det at mærke, at da disse gamle Kirker blev byggede, var de ikke saa tætte som nu, det blæste igennem dem, det gav naturligvis Luftforsyning. Nu skal vi passe paa, at vi ikke faar Snue og Gigt, vi har derfor

stoppet til. Det lider Kirkebygningerne under, og det har Lovforslaget for Øje.

Fra meget sagkyndig Side er jeg blevet gjort opmærksom paa, at der i § 19 staar, at Afstanden mellem Stolene bør være ca. 85 cm. Den vedkommende siger, at der i Stedet for „cirka” burde staa „mindst” 85 cm. Det er absolut det mindste Maal, naar man skal sidde ordentligt. Jeg kan ikke afgøre det, men jeg tror, at naar den paagældende siger det, er det rigtigt. I § 21, hvor der er Tale om Prædikestolen, maa der sikkert tilføjes noget i Henhold til den Bestemmelse, vi har i § 24. Er der Tale om en større Istandsættelse, skal Ministeriets Tilladelse indhentes. I § 28 findes der i Slutningen en Henvisning til § 7, sidste Stykke. I Paragraffen tales der om, hvorvidt Brugsgenstande, der ikke længere anvendes i Kirken, bør fjernes, og hvordan man saa skal forholde sig. Der henvises dér til § 7, sidste Stykke. Jeg kan ikke se, at dette Stykke handler herom, men jeg forstaar saa godt Meningen med Henvisningen. Den kan kun være, at saadanne Genstande, der er af arkæologisk, kunstnerisk eller historisk Betydning, ikke maa flyttes fra Kirken uden Ministeriets Tilladelse. Jeg vil derfor foreslaa, at man udelader Henvisningen til § 7 og udtrykkelig nævner det, som det kommer an paa. Det er ogsaa i Overensstemmelse med et Cirkulære af 15. August 1882, hvor det forbydes at fjerne noget fra Kirken uden Ministeriets Tilladelse.

Vi kommer saa til Lovforslagets første Afsnits tredie Afdeling. Det i Lovforslaget behandlede indviklede Emne er jo ordnet i forskellige Afsnit og Afdelinger, og man bør rose denne gode Orden. Jeg tror, at vi bør have en Bestemmelse om, at til Istandsættelse af Epitafier, Mindesmærker o. s. v., der har kunstnerisk Værd, skal Ministeriets Tilladelse indhentes paa samme Maade som i § 24: Det er i det hele kun en videre Udformning af Slutningen af § 7. Saa er der et Spørgsmaal, som jeg tror maa berøres her, nemlig Kalkmalerierne. Vi har set, at Staten i de fleste Tilfælde har paataget sig Vedligeholdelsespligten af dem, i alt Fald dér, hvor Staten selv har istandsat dem. Jeg har faaet oplyst, at det gælder $\frac{9}{10}$ af dem. Men hvis det nu viser sig, at de bliver ødelagte, fordi Synet ikke har været sin Opgave voksen, fordi Kakkelovnen ryger stærkt, hvad der er sket, eller fordi man lader det regne gennem Loftet, saa at der dannes sig Svamp, synes jeg, det er ret urimeligt, at Staten skal bekoste